

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 17 juni 2020

Mål nr

B 3961-19

PARTER

Klagande

PF

Ombud och offentlig försvarare: Advokat CL

Motpart

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Vållande till kroppsskada

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts dom 2019-06-20 i mål B 2658-19

DOMSLUT

Högsta domstolen förklarar att den kroppsskada som PF av oaktsamhet har orsakat AM i form av svullnad, skrubbsår och blåmärken är en ringa kroppsskada.

Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd rörande målet i övriga delar.

Högsta domstolen ändrar hovrättens dom på det sättet att PF frikänns från åtalet samt befrias från skyldighet att betala avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond och från skyldighet att till staten återbetala del av kostnaden för den offentliga försvararen i tingsrätten.

CL ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av PF i Högsta domstolen med 3 450 kr. Av beloppet avser 2 760 kr arbete och 690 kr mervärdesskatt. Staten ska svara för denna kostnad.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M.M.

PF har yrkat att Högsta domstolen ska frikänna honom från åtalet och befria honom från skyldigheten att till staten återbetala kostnad för den offentliga försvararen i tingsrätten.

Riksåklagaren har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

Högsta domstolen har meddelat det prövningstillstånd som framgår av punkten 3.

DOMSKÄL

Bakgrund

1. PF åtalades för vållande till kroppsskada enligt 3 kap. 8 § första stycket brottsbalken enligt följande gärningsbeskrivning.

PF har orsakat AM svullnad, smärta, skrubbsår och blåmärken genom att köra på henne med en personbil. Det hände den 29 september 2017 i korsningen Gjörwellsgatan/Rålambsvägen, Stockholms stad.

PF begick gärningen av oaktsamhet. Oaktsamheten bestod i att PF har gjort en otillåten omkörning i en korsning av två bilar som lät cyklister från höger passera och vid denna brustit i uppmärksamheten framåt och åt sidan varvid han kolliderade med målsäganden som cyklade genom korsningen.

2. Tingsrätten dömde PF enligt åtalet och förpliktade honom att betala skadestånd till AM. Hovrätten har fastställt tingsrättens dom. Hovrätten har funnit att PF kört på den cyklande AM med sin bil, att hon till följd av sitt fall med cykeln orsakats svullnad, smärta, skrubbsår och blåmärken. Beträffande skadorna konstaterades att AM uppsökt sjukhus och röntgats samma dag som kollisionen inträffat samt att hon haft ont i en vecka. Enligt hovrättens bedömning var den sammantagna skadebilden, trots att AM inte varit sjukskriven, sådan att skadorna inte skulle bedömas som ringa.

Prejudikatfrågan

3. Högsta domstolen har med utgångspunkt i hovrättens bedömning att PF av oaktsamhet har orsakat AM kroppsskada i form av svullnad, skrubbsår och blåmärken, meddelat prövningstillstånd i frågan om sådan kroppsskada är ringa. Frågan om prövningstillstånd rörande målet i övrigt har förklarats vilande.

Rättsliga utgångspunkter

4. För vållande till kroppsskada eller sjukdom döms den som av oaktsamhet orsakar annan person sådan kroppsskada eller sjukdom som inte är ringa (3 kap. 8 § första stycket brottsbalken).

5. Genom att undanta oaktsamt orsakande av ringa kroppsskada avsåg lagstiftaren att begränsa det straffbelagda området så att det inte skulle omfatta sådana fall av kroppsskada som framstod som bagatellartade (se prop. 1962:10 s. B 93 f.). Vad som är att beteckna som ringa kroppsskada preciserades emellertid inte närmare i förarbetena. Inte heller har det i rättstillämpningen klarlagts vad som avses med att en skada är ringa.

6. Kravet på att kroppsskadan ska vara inte ringa innebär alltså att det är skadans svårhetsgrad som är avgörande för bedömningen. En skada är ringa om den är ytlig till sin karaktär och av begränsad omfattning. Hit räknas

lindrigare och enstaka rodnader, blåmärken, hudavskrapningar, svullnader och bulor, ytliga eller små sår samt mindre blödningar.

7. Det händer att en person orsakas ett antal mindre skador som var och en för sig bedöms som ringa. I ett sådant fall kan den samlade skadebilden tala mot att kroppsskadan ska bedömas som ringa. För att straffansvar för vållande till kroppsskada ska komma i fråga i en sådan situation bör emellertid krävas att skadorna sammantaget har en relativt stor omfattning.

8. Enbart smärta omfattas inte av det straffbara området. Emellertid kan långvarig eller betydande smärta vara en indikation på en skada som inte är ringa. På samma sätt kan sjukskrivning tala för en skada som inte är ringa.

9. Att den skadedrabbade haft behov av vård – på sjukhus, vårdcentral, eller hos annan vårdgivare såsom tandläkare – för att bli återställd från skadan, medför att den i regel inte kan betraktas som ringa. Men även om ingen behandling satts in för att läka skadan kan den vara att betrakta som en inte ringa skada, t.ex. vid vissa typer av frakturer som får läka av sig själva. Enbart det förhållandet att en person uppsöker en vårdinrättning för undersökning, innebär inte att en skada medför straffansvar för vållande till kroppsskada.

Bedömningen i detta fall

10. PF har oaktsamt kört på AMs cykel vilket fått till följd att hon kört omkull. Hon har orsakats svullnad på knä, skrubbsår på hand och knä samt mindre blåmärken på några olika ställen på kroppen. Var och en av dessa skador är att bedöma som ringa. Trots att det rör sig om flera skador kan de inte heller sammantaget sägas ha varit annat än ringa. AM har uppsökt sjukhus och röntgats där, men det har då kunnat konstateras att hon inte var i behov av vård till följd av sina skador.

11. Den kroppsskada PF orsakat AM ska därför bedömas som ringa. Den fråga som ställs i prövningstillståndet ska besvaras i enlighet härmed.

12. Mot bakgrund av det anförda ska prövningstillstånd meddelas beträffande målet i övriga delar.

13. Eftersom den kroppsskada som PF orsakat AM är ringa ska han frikännas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gudmund Toijer, Ann-Christine Lindeblad, Johnny Herre, Agneta Bäcklund och Svante O. Johansson (referent)

Föredragande justitiesekreterare: Karin Lambertz